

Haderslev Kommune
Teknik og Klima
Christian X's Vej 39
6100 Haderslev

www.haderslev.dk

Dir. tlf. 2963 9143
cima@haderslev.dk

22. december 2022 • Sagsident: 17/19770 • Sagsbehandler: Cia Mattich

Tilsynsrapport

Virksomhedens navn:

Flyvestation Skrydstrup
Lilholtvej 2
6500 Vojens

CVR nr. 1628 7180

Kontaktperson på virksomheden:

Dorte Handberg, miljøsektionen,
Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse (herefter benævnt FES)

Tilsynet foretaget:

21. november 2022

Tilstede ved tilsynet:

Fra virksomheden:

Dorte Handberg, miljøsektionen, FES
Bodil Jensen, miljøsektionen, FES
Anne Mette Andersen, miljøsektionen, FES
Lenette Dalby, chef driftsområde Skrydstrup, FES
Lene Jacewicz, driftsområde Skrydstrup, FES
Kasper Solgaard, maskinmester, FES
Jeppe Larsen, maskinmester, FES
Steffen Schrøder, maskinmester, FES
John Hultgreen, arbejdsmiljøkoordinator, Fighter Wing
Skrydstrup

Desuden ansvarlige på de enkelte besøgte enheder, jf. punkt 9
fysisk tilsyn.

Fra Haderslev Kommune:

Cia Mattich, Teknik og Klima, Haderslev Kommune

Lovgrundlag

Kommunen kommer på tilsyn på virksomheden med baggrund i følgende:

- lov om miljøbeskyttelse, bekendtgørelse nr. 100 af 19. januar 2022
- bekendtgørelse nr. 1536 af 9. december 2019 om miljøtilsyn (miljøtilsynsbekendtgørelsen)
- bekendtgørelse nr. 2080 af 15. november 2021 om godkendelse af listevirksomhed, bilag 2, punkt H202, som omfatter lufthavne, flyvestationer og flyvepladser (godkendelsesbekendtgørelsen)
- bekendtgørelse nr. 1519 af 29. juni 2021 om brugerbetaling for godkendelse m.v. og tilsyn efter lov om miljøbeskyttelse og lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (brugerbetalingsbekendtgørelsen)
- bekendtgørelse nr. 1257 af 27. november 2019 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines (olietankbekendtgørelsen)

Baggrund for tilsyn

Tilsynet er et basistilsyn i henhold til miljøtilsynsbekendtgørelsen.

Tilsynsomfang

Foruden drøftelser om en række miljøforhold blev der udført fysisk tilsyn på udvalgte anlæg på Flyvestationen. Anlæggene er nævnt under rapportens punkt 9 om fysisk tilsyn.

Der blev ikke drøftet støjforhold og den igangværende revision af miljøgodkendelse fra 1999, da disse forhold drøftes på andre møder.

Godkendelser/tilladelser m.m.

Aktiviteterne på flyvestationen er overordnet reguleret af miljøgodkendelse fra 5. oktober 1999. Der er efterfølgende givet en række tillæg til miljøgodkendelsen til konkrete aktiviteter. Miljøgodkendelsen og de fleste tillæg er under revurdering, hvor der samtidigt udarbejdes miljøgodkendelse til de aktiviteter, som de kommende F-35 kampfly medfører.

Anlægsarbejdet i forbindelse med F-35 kampflyene er reguleret i lov om udbygning og drift af Flyvestation Skrydstrup (herefter benævnt anlægsloven). Anlægsloven og tilhørende bekendtgørelse om støj fra Flyvestation Skrydstrup regulerer også terminalstøj og flystøj fra Flyvestationen, Tilsynet med støj er i anlægsloven overdraget til Miljøstyrelsen.

I forbindelse med revurderingsarbejdet har Forsvaret ønsket, at aktiviteterne på Flyvestationens skydebane og den civile flyvning fra Vojens Lufthavn udskilles i særskilte miljøgodkendelser. Disse aktiviteter er ikke omfattet af støjreguleringen i anlægsloven.

Beskrivelse af virksomheden og driften heraf:

Virksomheden er en militær flyvestation, hvor civil luftfart også har adgang. På flyvestationen er der desuden en række tilknyttede aktiviteter, bl.a. værksted, malehal, motorafprøvning, skydebane, affaldsplads m.m.

Vojens Lufthavn ligger også på området.

Tilsynets bemærkninger iht. dagsorden udsendt den 5. oktober 2022

1. Forsvaret orienterer om ændringer af miljømæssig betydning på Flyvestation Skrydstrup siden seneste miljøtilsyn den 10. november 2020. Desuden om evt. planlagte ændringer.

FES oplyser i bemærkningerne til dagsordenen, at "der er den 30. juni 2022 fremsendt en ansøgning om miljøgodkendelse, som omhandler en revurdering af eksisterende forhold samt godkendelse af de aktiviteter og anlæg, som etableres med indfasning af F-35 kampflyene herunder NATO-tankpladsprojekt, F-35 Campusområde, kloakering og løsninger for overfladevandshåndtering samt slambassin/ny vaskeplads."

Rørtracéet fra Flyvestationens varmecentral til F-35 Campusområdet er under etablering.

NATO-tankpladsprojektet, som indebærer udvidelse af rulleveje og standpladser i nordøst samt supplerende tankanlæg, er i gang og forventes afsluttet ultimo 2023. Ansøgningerne vedr. tankanlæg er på vej.

2. Nye tilladelser, miljøgodkendelser, klager og lign.

- a. Tilladelser til ny vaskeplads og NATO-tankpladsprojektet blev drøftet.

I tilladelsen af 12. januar 2022 til afløb og nedsivning af overfladevand fra tankområde og taxiway i forbindelse med NATO-tankpladsprojektet er der stillet en række vilkår til bl.a. egenkontrol. Det blev aftalt, at FES følger op på de stillede vilkår.

- b. Klager siden seneste tilsyn i november 2020 blev drøftet.

FES oplyser, at de har modtaget en borgerhenvendelse om støjgener fra F-16 og helikopterflyvninger samt henvendelser med diverse spørgsmål vedr. mulige støjgener fra F-35 og kompensationsordningen.

FES oplyser, at støjovervågningssystemet NoMoS, er i proces.

Kommunen har ikke modtaget klager eller henvendelser.

3. PFAS

Kommunen meddelte den 16. oktober 2020 forbud mod at aflede spildevand fra brandøvelsespladsen. Forsvaret oplyser, at brandøvelsespladsen pga. forbuddet ikke er anvendt i to år, og at der derfor ikke har været behov tømning af tanken endnu.

I 2. halvår 2022 udføres der undersøgelse af PFAS i spildevandet, herunder fra brandøvelsesaktiviteter, på Flyvestationen. Vandet fra opsamlings tanken ved brandøvelsespladsen indgår i undersøgelsen. Rapporten forventes at foreligge i januar 2023. Derefter skal mulige rensningsmetoder afklares, hvor der er behov.

FES har fokus på, at der anvendes dedikeret udstyr til opgaver, hvor der kan være PFAS-holdigt spildevand, så PFAS-frit spildevand ikke kontamineres via materialer. Det gælder f.eks. for pumper, slamsugere, tanke m.m.

Kommunen henviste til, at der ved tilsynet den 10. november 2020 blev oplyst, at ventilen på brandøvelsespladsen var utæt. I tilsynsrapporten fra 18. november 2020 stod der:

"Ventilen på pladsen er utæt, men da pladsen ikke er i brug for tiden, er der lagt en plade over ventilen. Hvis der løber vand forbi ventilen, løber det i opsamlingstank. Ventilen vil blive repareret inden ibrugtagning. Der vil også blive monteret alarm på tank og olieudskiller inden ibrugtagning."

4. Bortskaffelse af opsamlet vand, herunder flyvaskevand ved Hangar 3

FES oplyser, at der er tre anlæg til opsamling af spildevand på Flyvestationen. De tre anlæg er beskrevet i den fremsendte miljøtekniske beskrivelse.

Det er Marius Pedersen, som tømmer anlæggene og kører spildevandet til godkendt modtager. FES undersøger hvilket anlæg, spildevandet køres til.

5. Hydrazinanlæg

FES oplyser, at der ikke er behov for nye leverancer af hydrazin i den forventede levetid for F-16 kampflyene. Hydrazin bliver stadig fyldt på tankene. Når F-16 kampflyene er udfaset, vil der ikke være brug for hydrazin.

6. Tank- og olieudskilleranlæg

FES har ikke opdatering på den tidligere nævnte undersøgelse af "de ukendte tanke" og olieudskilleranlæg, jf. miljøtilsyn i 2020. FES oplyser, at der i den kommende miljøgodkendelse/revurdering forventes at blive stillet vilkår om kontrol med tankanlæg, som de vil følge.

7. Varmecentralen m.m. i forhold til gasmotorbekendtgørelsen og MCP-bekendtgørelsen

FES oplyser i bemærkningerne til dagsordenen, at:

"Energicentralen er bestykket med to kedler af mærket Danstoker med en effekt på hver 2,3 MW. På kedelanlægget er der desuden monteret et ældre økonomiser anlæg, hvor effekten ikke fremgår. Samlet er hvert anlæg til 3,1 MW, hvilket svarer til en virkningsgrad på 82%. Kedelanlægget var etableret på olie i 1971, hvilket blev ændret til naturgas omkring medio 80'erne. Brænderne er af mærket Weishaupt med en maks. effekt på 3,8 MW og fra henholdsvis 2013 og 2015.

Derudover er der i 1994 etableret et naturgasfyret kraftvarmeværk med en gasmotor af mærket MWM med en varmeydelse på ca. 1.5 MW og en el-ydelse på ca. 1 MW.

Driftstimer kan oplyses i forbindelse med tilsynet. I den miljøtekniske beskrivelse, der fulgte med ansøgningen af 30. juni 2022, udgør bilag 22 en oversigt over energianlæggene på flyvestationen. Dokumentet er TTJ-mærket. Siden beskrivelsen blev udarbejdet, er der nogle få ændringer til oversigten med nyetablering samt udskiftninger af nødgeneratorer, hvorfor bilaget opdateres. Kommunen vil få den opdaterede oversigt udleveret i forbindelse med tilsynet.

Der er ikke andre anlæg, som omfattes af MCP-bekendtgørelsen på flyvestationen."

Ved tilsynet oplyses det, at de oplyste effekter er den nominelle, indfyrede termiske effekt.

Gasmotoren har ikke været i drift i 4 år. Hvis den kommer i drift igen, vil det sandsynligvis være som spidsanlæg.

FES er opmærksom på kravet om anmeldelsesfristen for mellemstore fyringsanlæg i 2023 hhv. 2028 afhængigt af effekten.

Den opdaterede liste med nødgeneratorer blev udleveret. Alle nødgeneratorer er under 1 MW, dvs. ikke opfattet af MCP-bekendtgørelsen.

8. Evt.

Kommunen stillede spørgsmål til den fremtidige anvendelse af Lilholtvej 6. Baggrunden er, at beboerne på Lilholtvej 6 i en årrække har klaget over luft og lugt fra udstødningsgasser fra Flyvestationen. Ejendommen er i 2022 opkøbt i forbindelse med anlægslovens kompensationsordning. FES oplyser, at den del af Lilholtvej 6, som ligger syd for Lilholtvej, flyttes indenfor perimeterhegnet.

9. Fysisk tilsyn

a. Deployeringsenhed

Enheden pakker, hvad der skal bruges i forbindelse med udsendelser og lignende. Hallen er lukket og uden afløb, så der ikke er risiko for at olie og kemikalier i mindre beholdere kan løbe i kloak eller ud på jord.

b. NATO-tankfly pladsen

Standpladserne er under etablering. Udvidelsen af parallelbanen November er udført.

c. Ny vaskeplads ved bygning 896/898 (vaske- og smørehallen)

Vaskepladsen er færdigetableret.

Pladsen bruges som udgangspunkt til vask af materiel herunder tanken på slamsuger. Pladsen er indrettet med sug til slamsuger, men den er ikke set brugt endnu.

Skiltning med anvendelse af pladsen blev drøftet, f.eks. anvendelse af sæbe, højtryksrensere, tilledte mængder og type. En evt. skiltning skal sikre, at olieudskilleren fungerer optimalt.

d. **Vaske- og smørehallen**

Vaske- og smørehallen er indrettet med siderum til lager for kemikalier og olie. Siderummet er uden afløb.

I vaskehallen stod der nogle dunke med kemikalier på gulv og hylder. Det blev aftalt, at kemikalierne sættes i et opsamlingskar.

Der bruges gulvvaskemaskine. Vandet udledes via olieudskiller til renseanlæg.

e. **Flyvaskepladsen ved Hangar 3**

Pladsen blev besigtiget. Der var ingen bemærkninger hertil.

f. **Varmecentralen**

Det blev oplyst, at anlægget ikke er ændret siden seneste tilsyn, hvorfor anlægget ikke blev besigtiget.

g. **Nødgeneratoranlæggene med brændstoftanke, evt. et repræsentativ udvalg**

Der blev forevist et typisk nødgeneratoranlæg. Anlægget står i en bygning under jorden, hvor der ikke er afløb fra. Brændstoftanken er nedgravet ved siden af. Der er enkelte anlæg med samme indretning, men som er placeret i en container. Der var ingen bemærkninger til anlægget.

h. **Udvalgte steder** iht. rapporten "*731 Flyvestation Skrydstrup - Analyse af spildevand fra udvalgte aktiviteter på Flyvestation Skrydstrup*":

- Olieskur og vaskerum (byg 176) - Håndtering af skyllevand fra vaskemaskine til kanoner og håndvåben.

Vaskemaskinerne tømmes af slamsuger. Kemikalier står i opsamlingskar. Gulv afløb går til olieudskiller.

- ALS 303, rum 111 - Renserum med vaskemaskine til vask af oliedele.

Vaskemaskinerne i rum 111 og 118 blev besigtiget. Vaskemaskinerne tømmes af slamsuger.

Suppl. punkter i henhold til miljøtilsynsbekendtgørelsens offentliggørelseskrav

I miljøtilsynsbekendtgørelsen er der krav om, at miljøtilsynsrapporter skal offentliggøres.

§ 11, stk. 1, beskriver, hvilke oplysninger, der som minimum skal offentliggøres. For at opfylde dette krav skal kommunen supplere med nedenstående punkter.

Egenkontrol

I henhold til vilkår i miljøgodkendelsen fra 1999 indsender Flyvestation Skrydstrup årligt egenkontroloplysninger, bl.a. med oplysninger om støj fra flyvninger (TDENL-beregning), aktiviteter på skydebanen samt opgørelser over produceret affald og forbrug af råvarer m.m. Egenkontroloplysningerne om støj sendes i henhold til anlægsloven til Miljøstyrelsen.

Konstateret jordforurening

I henhold til jordforureningslovens¹ § 3, stk. 2, foretager Forsvaret i samarbejde med Regionerne kortlægning af forurenede arealer på vidensniveau 1 (V1) på Forsvarsministeriets ejendomme. En ejendom kortlægges på V1, når der er faktisk viden om, at der har været en aktivitet på ejendommen, som gør, at den kan være forurenede.

Forsvarets kortlægningsarbejde har konstateret en række mulige forureninger på Flyvestationens område.

Regionerne kortlægger arealer på vidensniveau 2 (V2). Et areal kortlægges på V2 hvis der er tilvejebragt et dokumentationsgrundlag, der gør, at det med høj grad af sikkerhed kan lægges til grund, at der på arealet er en jordforurening af en sådan art og koncentration, at forureningen kan have skadelig virkning på mennesker og miljø.

Regionen har på baggrund af Forsvarets undersøgelser kortlagt flere arealer på Flyvestationens område på V2. Kortlægningerne kan ses på regionens hjemmeside.

Meddelte håndhævelser

Der er ikke meddelt håndhævelser til Flyvestation Skrydstrup i forbindelse med tilsynet.

Konklusion

Samlet blev forholdene ved tilsynet overordnet fundet miljømæssigt tilfredsstillende og væsentlige vilkår synes overholdt.

Supplerende oplysninger til tilsynsrapporten

Nedenstående oplysninger gives til generel orientering.

Offentliggørelse

Haderslev Kommune skal offentliggøre denne tilsynsrapport i henhold til § 12 i miljøtilsynsbekendtgørelsen.

Virksomheden har mulighed for at komme med bemærkninger før offentliggørelsen. Hvis kommunen ikke har modtaget bemærkninger fra jer senest 14 dage efter, at I har modtaget dette udkast til tilsynsrapporten, vil den være endelig og blive offentliggjort på hjemmesiden for Digital Miljøadministration (DMA).

¹ Lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017

Aktindsigt

I henhold til samme § 12 har enhver adgang til aktindsigt i de øvrige oplysninger, som kommunen er i besiddelse af med de begrænsninger, der følger af offentlighedsloven, forvaltningsloven og lov om aktindsigt i miljøoplysninger.

Brugerbetaling

Miljøtilsynet er omfattet af regler om brugerbetaling, og der afregnes efter det aktuelle timeforbrug fordelt på timer forbrugt på virksomheden og timer forbrugt udenfor virksomheden.

Timeprisen fastsættes årligt af Miljøstyrelsen. Betalingen opkræves samlet for perioden 1. november – 31. oktober, jf. brugerbetalingsbekendtgørelsen. En samlet regning udsendes en gang årligt i november måned.

Klagevejledning

Offentliggørelsen af denne tilsynsrapport sker med de begrænsninger, der følger af offentlighedsloven, forvaltningsloven og lov om aktindsigt i miljøoplysninger. Afgørelser i forbindelse med tilsyn kan ikke påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet i henhold til § 69 i miljøbeskyttelsesloven.

Denne afgørelse kan i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 101 indbringes for domstolen. Ønskes afgørelsens gyldighed afprøvet ved domstolene, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter datoen for afgørelsen.

Udført af:

Cia Mattich
miljømedarbejder